

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/39/2021
Identifikačné číslo spisu: 2020200172
Dátum vydania rozhodnutia: 24. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:2020200172.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobkyne: N. A., narodená XX. V. XXXX, bytom v O.Q., M. Č.. XXXX/XX, právne zast.: Mgr. Michalom Ferčákom, advokátom so sídlom v Topoľčanoch, Bernolákova č. 1652/29, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 15. apríla 2020, číslo: 1367-4/2020-BA, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. februára 2021, č.k. 48Sa/11/2020-53, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25. februára 2021, č.k. 48Sa/11/2020-53 m e n í t a k , že rozhodnutie žalovanej z 15. apríla 2020, číslo: 1367-4/2020-BA z r u š u j e a v e c j e j v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Žalobkyňa m á n á r o k n a náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde voči žalovanej v rozsahu 100 %.

O d ť o v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 25. februára 2021, č.k. 48Sa/11/2020-53 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z.-Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ako nedôvodnú zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 15. apríla 2020, číslo: 1367-4/2020-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietla odvolanie a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava z 05. novembra 2019, Číslo: 200-028668-CA06/2019. Predmetným rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod šiesty a § 236 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. uložil žalobkyňi povinnosť vrátiť nemocenské za obdobie od 11. februára 2013 do 19. mája 2013 v celkovej sume 587,60 eur.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení § 31 ods. 1 písm. b/, § 112 ods.2,6, § 228 ods. 3, § 236 ods. 1 písm. a/, § 236 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., ako aj postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd námietku žalobkyne, že žalovaná nekonkretizovala v napadnutom rozhodnutí presný časový okamih, od ktorého plynie subjektívna premlčacia lehota ustanovená v § 236 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. vzťahujúca sa k právu Sociálnej poisťovne na vrátenie dávky poskytnutej neprávom alebo v nesprávnej výške, vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú. Zákon č. 461/2003 Z.z. spája začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na okamih, kedy Sociálna poisťovňa zistila, že dávka bola poskytnutá neprávom a nie na okamih, kedy Sociálna poisťovňa zistila, že poberateľ dávky - žalobkyňa si nespĺnil povinnosť uloženú mu zákonom (v danom prípade sa žalobkyňa neprihlásila / neodhlásila v zákonom stanovenej lehote na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie, ktoré jej vzniklo od 01. júla 2006 na základe dosiahnutých príjmov v roku 2005. Uvedené bolo relevantné pre následné právne posúdenie spornej otázky začatia plynutia premlčacej lehoty. Uviedol, že až na základe právoplatného rozhodnutia o vzniku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia došlo s konečnou platnosťou k ustáleniu, či žalobkyňa bola alebo nebola v období od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 povinne nemocensky a dôchodkovo poistenou osobou, čo sa pochopiteľne následne odrazilo aj v skutočnosti, že za uvedené obdobie, t. j. za obdobie od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 nemala zaplatené poistné na nemocenskom poistení, čo sa následne pretavilo do nespĺnenia zákonných podmienok ustanovených v § 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že nebolo sporné, že k uvedeným zisteniam došlo v rámci objektívnej desaťročnej premlčacej lehoty ustanovenej v § 236 ods. 2 menovaného zákona.

4. Ďalej uviedol, že na základe rozhodnutia o vzniku a zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia bolo následne vydané rozhodnutie zo 17. septembra 2019, číslo 700-0411291019-GC04/19, ktorým bolo žalobkyňi dodatočne predpísané poistné za obdobie od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 vo výške 980,68 eur, čím bolo právoplatne rozhodnuté, že v období od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 nemala zaplatené poistné na nemocenské poistenie, čo malo automaticky za následok nespĺnenie zákonnej podmienky (§ 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2013) na priznanie nároku na nemocenskú dávku, čo súčasne znamenalo, že táto jej bola v období od 11. februára 2013 do 19. mája 2013 skutočne vyplatená neprávom.

5. Ako nedôvodnú krajský súd tiež vyhodnotil námietku, ktorou žalobkyňa poukazovala na skutočnosť, že v dobe, keď jej bola nemocenská dávka priznaná, nemala dlh na nemocenskom poistení, pričom je rozhodujúci stav v čase poskytnutia dávky. V tejto súvislosti uviedol, že zákon č. 461/2003 Z.z. zakotvuje právny mechanizmus uplatňujúci sa práve v prípadoch, keď sa dodatočne zistí, že neboli splnené podmienky na priznanie dávky. Jedným z nich je aj ustanovenie § 236 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré bolo v danom prípade aplikované. Rovnako za nedôvodnú považoval námietku žalobkyne, že nebola v omeškaní s platením poistného na nemocenské poistenie ani v čase rozhodovania o vrátení nemocenskej dávky, keď poistné riadne spláca v súlade so splátkovým kalendárom, keďže v prípade žalobkyne bolo zásadným, že sa dodatočne v rámci subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej lehoty zistilo, že v čase, keď jej nemocenská dávka bola priznaná, nespĺňala zákonné podmienky ustanovené v § 31 ods. 1 písm. b/ zákona, pričom uvedený stav, vzhľadom na uplynutie času (poistné bolo možné doplatiť do 28. februára 2013), nie je možné zvrátiť, a to ani dodatočným doplatením poistného.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, krajský súd správnu žalobu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

7. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 168 SSP tak, že úspešnej žalovanej nepriznal náhradu trov konania, keďže orgánu štátnej správy možno priznať trovy konania iba výnimočne.

II.

8. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. K záveru krajského súdu k otázke premlčania žalobkyňa aj s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. januára 2018, sp. zn. 7Sžo/28/2016 uviedla, že zákon č. 461/2003 Z.z. síce používa pojem premlčanie, avšak o premlčanie v súkromnoprávnom zmysle sa môže v predpise verejného práva jednať jedine v prípade, ak tento predpis v rámci ustanovení, ktoré pojednávajú o premlčaní, výslovne stanovuje, že správny orgán prihliadne na premlčanie len na námietku účastníka konania; pokiaľ takéto ustanovenie predpis verejného práva neobsahuje, je výrazom „premlčanie“ fakticky mienená preklúzia, ku ktorej správny orgán prihliada z úradnej povinnosti. Ustanovenie § 236 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nehovorí o nutnosti uplatniť námietku premlčania, fakticky sa teda jedná o preklúziu a na túto skutočnosť bola žalovaná povinná prihliadať z úradnej povinnosti. Uviedla, že skutočnosti odôvodňujúce uplatnenie práva na vrátenie dávky musela žalovaná zistiť už v okamihu, kedy jej boli poskytnuté údaje z informačných systémov finančnej správy, nie až v okamihu právoplatnosti deklaratórneho rozhodnutia o vzniku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia. Rovnako vyjadrila nesúhlas, že právoplatné rozhodnutie o nezaplatení poistného na nemocenské poistenie v období od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 malo automaticky za následok nespĺnenie zákonnej podmienky plynúcej z § 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., v čoho dôsledku došlo k neprávom vyplatenému nemocenskému za obdobie 11. februára 2013 až 19. máj 2013. V tomto smere aj s ohľadom na článok 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou a s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. marca 2015, sp. zn. II. ÚS 142/2015 uviedla, že zmyslom § 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. je zabezpečiť, aby poberateľom nemocenskej dávky nebola osoba, ktorá je v omeškaní s platením poistného na nemocenské poistenie. Predmetné ustanovenie výslovne umožňovalo splniť podmienky vzniku nároku na dávku tým, že poistné na nemocenské poistenie zaplatili najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky. Zákon tak umožňoval poberať nemocenskú dávku dokonca osobám, ktoré dlžné poistné doplatili až po vzniku poistnej udalosti - dočasnej pracovnej neschopnosti.

11. Dodala, že účel § 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. nijako neporušila, dodatočne predpísané sumy poistného riadne splácala a s ich splácaním nebola v omeškaní. Nesúhlasila s názorom krajského súdu, že rozhodnutiami sociálnej poisťovne bol spätne potvrdený dlh žalobkyne na poistnom na nemocenskom poistení a že tento stav je nemenný, keďže žalobkyňa by týmto nemala ani len teoretickú možnosť prípadné dlžné poistné za obdobie od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 doplatiť, respektíve následky dlhu na poistnom zhojiť. Žalobkyňa sa teda dostala do situácie, kedy vedome žiadnu svoju povinnosť voči sociálnej poisťovni neporušila, ale dodatočným rozhodnutím o vzniku povinného poistenia bol spätne vytvorený nemenný stav o existencii dlhu na poistnom, o ktorom v čase priznania nemocenskej dávky nemala žiadnu vedomosť.

12. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej a vec jej vráti na ďalšie konanie.

III.

13. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadrila podaním zo 06. mája 2021.

14. V plnom rozsahu sa stotožnila s rozsudkom krajského súdu a závermi z neho plynúcimi s tým, že k premlčaniu práva na vrátenie dávky nedošlo, začiatok plynutia premlčacej doby bolo potrebné posúdiť od momentu právoplatnosti rozhodnutia pobočky vo veci vzniku poistného vzťahu, t.j. od 02. augusta 2019, pretože až právoplatnosťou tohto rozhodnutia došlo s konečnou platnosťou k ustáleniu, či žalobkyňa bola alebo nebola v období od 01. júla 2006 do 30. júna 2007 povinne nemocensky a dôchodkovo poistenou osobou, v dôsledku čoho nemala za uvedené obdobie zaplatené poistné na

nemocenské poistenie, a teda podmienku vzniku nároku na nemocenskú dávku plynúcu z § 31 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. nesplnila.

15. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne ako nedôvodnú zamietol.

IV.

16. Vyjadrenie žalovanej bolo doručené žalobkyni dňa 18. mája 2021 na vedomie.

V.

17. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1,2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že je daný dôvod na zmenu rozsudku krajského súdu a zrušenie a vrátenie veci žalovanej na ďalšie konanie.

18. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

19. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

20. Z vyššie citovaného odseku 2 vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré následne aj dokončí.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

25. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

26. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 15. apríla 2020, číslo: 1367-4/2020-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietla odvolanie a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava z 05. novembra 2019, Číslo: 200-028668-

CA06/2019. Predmetným rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod šiesty a § 236 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. uložil žalobkyni povinnosť vrátiť nemocenské za obdobie od 11. februára 2013 do 19. mája 2013 v celkovej sume 587,60 eur.

27. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 01. januára 2005, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 01. januára 2011, povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená osoba majú nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak

a/ splnili podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia a

b/ zaplatili poistné na nemocenské poistenie najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, za obdobie od prvého vzniku nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, najviac za obdobie posledných desať rokov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky; podmienka zaplata poistného na nemocenské poistenie sa považuje za splnenú, ak suma dlžného poistného na nemocenské poistenie je v úhrne nižšia ako 5 eur.

29. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z., do pôsobnosti pobočky patrí

a/ rozhodovať v prvom stupni

1. o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

30. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu ako aj relevantnej časti administratívneho spisu žalovanej mal preukázať, že

- žalobkyňa si uplatnila nárok na nemocenské z dôvodu vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti z povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby na základe žiadosti o nemocenské evidovanej pod číslom K011880 od 11. februára 2013,

- Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodnutím z 08. marca 2013, Číslo: 200-006376-CA02/2013 rozhodla, že žalobkyňa ako samostatne zárobkovo činná osoba pri dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej dňa 11. februára 2013 má nárok na nemocenské za prvé tri dni dočasnej pracovnej neschopnosti vo výške 2,77085000 eur za deň a za ďalšie dni dočasnej pracovnej neschopnosti do zániku nároku na nemocenské vo výške 6,09587000 eur za deň,

- dočasná pracovná neschopnosť žalobkyne trvala do 19. mája 2013 s tým, že celkovo za rozhodné obdobie (od 11. februára 2013 do 19. mája 2013) bolo žalobkyni vyplatené nemocenské v sume 587,60 eur,

- následne Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodnutím z 02. mája 2019, Číslo: 373-57/2019-TT rozhodla, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe dňa 01. júla 2006 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie

[dôvod vydania rozhodnutia spočíval v zistení, že podľa údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky bol príjem žalobkyne z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou za rok 2005 vyšší než zákonom stanovená hranica príjmu relevantná v danom čase],

- na odvolanie žalobkyne Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím z 23. júla 2019, Číslo: 54895-2/2019-BA odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 02. mája 2019; predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 02. augusta 2019,
- Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodnutím z 02. mája 2019, Číslo: 373-58/2019-TT rozhodla, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe dňa 30. júna 2007 zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie [dôvod vydania rozhodnutia spočíval v zistení, že podľa údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, príjem žalobkyne za rok 2006 bol nižší ako bola v danom čase zákonom stanovená hranica príjmu; predmetné rozhodnutie žalobkyňa nenapadla odvolaním, nadobudlo právoplatnosť dňa 11. júna 2019],
- na základe tejto skutočnosti (vydanie rozhodnutí z 02. mája 2019 o vzniku a zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby) Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava opätovne posudzovala žiadosť žalobkyne o nemocenské, pričom dospela k záveru, že žalobkyni nárok na nemocenské v zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikol,
- Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava listom z 30. septembra 2019 žalobkyni oznámila začatie konania vo veci vrátenia nemocenského v sume 587,60 eur vyplateného za obdobie od 11. februára 2013 do 19. mája 2013,
- žalobkyňa sa k listu vyjadrila podaním z 23. októbra 2019 vyjadrujúc nesúhlas s vrátením nemocenského,
- následne prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 05. novembra 2019, Číslo: 200-028668-CA06/2019 uložil žalobkyni povinnosť vrátiť nemocenské za obdobie od 11. februára 2013 do 19. mája 2013 v celkovej sume 587,60 eur,
- na odvolanie žalobkyne žalovaná tu preskúmaným rozhodnutím z 15. apríla 2020 zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 05. novembra 2019.

31. Rovnako mal najvyšší správny súd preukázané, že

- na základe opakovaného podnetu podala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky dňa 15. decembra 2021 pod označením VI/2 Gd 149/21/1000-7 protest prokurátora proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie z 23. júla 2019, Číslo: 54895-2/2019-BA, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava z 02. mája 2019, Číslo: 373-57/2019-TT, ktorým táto rozhodla, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe dňa 01. júla 2006 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie,
- Sociálna poisťovňa, ústredie podanému protestu nevyhovela a postupom podľa § 24 ods. 6 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov spisový materiál aj s vyjadrením žalobkyne predložila Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako dozornému orgánu na rozhodnutie vo veci (ďalej len „Ministerstvo“),
- Ministerstvo následne rozhodnutím z 09. marca 2022, Číslo: 12110/2022-M_OVP, 24110/2022 protestu prokurátora vyhovel a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie z 23. júla 2019, Číslo: 54895-2/2019-BA, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava z 02. mája 2019, Číslo: 373-57/2019-TT, vo veci vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, zrušilo.

32. S ohľadom na zistenia obsiahnuté v predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku najvyšší správny súd uvádza, že pre vznik nároku na nemocenskú dávku je kľúčovým ustanovenie § 31 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 01. januára 2011, v zmysle ktorého povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činnná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená osoba majú nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak po prvé, splnili podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia a po druhé, zaplatili poistné na nemocenské poistenie najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, za obdobie od prvého vzniku nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, najviac za obdobie posledných desať rokov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

Zároveň platí, že podmienka zaplata poistného na nemocenské poistenie sa považuje za splnenú, ak suma dlžného poistného na nemocenské poistenie je v úhrne nižšia ako 5 eur. Z uvedeného je teda zrejmé, že žalobkyni ako povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe vznikol nárok na nemocenskú dávku, nakoľko v rozhodnom období bola nespornou tá skutočnosť, že žalobkyňa

- zaplatila poistné najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky

(t.j. v predmetnej veci do 28. februára 2013, keďže dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky vznikol dňa 11. februára 2013),

- za obdobie od prvého vzniku nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky

(v predmetnej veci bolo nesporne preukázané, že v čase posudzovania splnenia podmienok nároku žalobkyne na nemocenské bolo vo vzťahu k žalobkyni evidované povinné nemocenské poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby od 01. januára 1993 do 31. augusta 1993 a od 01. júla 2012 do 30. júna 2013),

- najviac za obdobie posledných desať rokov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky

(t.j. obdobie 01. február 2003 až 31. január 2013 s tým, že v predmetnej veci do takto stanoveného obdobia spadalo obdobie registrácie od 01. júla 2012 do 30. júna 2013).

33. Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava v rozhodnom období, t.j. v čase posudzovania splnenia nároku na nemocenské skúmala, či bola žalobkyňa v čase vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti nemocensky poistená a tiež, či žalobkyňa najneskôr do 28. februára 2013 zaplatila poistné na nemocenské poistenie za obdobie posledných desať rokov predchádzajúcich februáru 2013. Nakoľko tieto podmienky v danom čase považovala za splnené, žalobkyni vznikol nárok na nemocenskú dávku, čo sa následne prejavilo vo forme vydania rozhodnutia z 08. marca 2013, Číslo: 200-006376-CA02/2013 o priznaní nemocenského. Následne z obsahu administratívneho spisu najvyšší správny súd zistil, že na základe údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky bol príjem žalobkyne z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou za rok 2005 vyšší než zákonom stanovená hranica príjmu relevantná v danom čase, Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava dňa 02. mája 2019 vydala rozhodnutie pod číslom 373-57/2019-TT o tom, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe dňa 01. júla 2006 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Súčasne Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodnutím z 02. mája 2019, Číslo: 373-58/2019-TT rozhodla, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe dňa 30. júna 2007 zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. V dôsledku týchto rozhodnutí nastala nová okolnosť spočívajúca v tom, že do rozhodného obdobia v zmysle vyššie citovaného § 31 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 01. januára 2011, t.j. do obdobia ohraničeného 01. februárom 2003 až 31. januárom 2013 bolo dodatočne „vsunuté“ ďalšie obdobie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia od 01. júla 2006 do 31. júna 2007. Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava potom opakovane posudzovala splnenie podmienok potrebných pre vznik nároku na nemocenskú dávku, tak ako to predpokladá vyššie citované ustanovenie § 31 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a dospela k záveru, že podmienka potrebná pre vznik nároku na nemocenskú dávku nebola splnená, keď žalobkyňa najneskôr do 28. februára 2013 nezaplatila poistné za obdobie od 01. júla 2006 do 30. júna 2007. Mala preto preukázané, že nemocenské vyplatené žalobkyni za obdobie trvania dočasnej pracovnej neschopnosti od 11. februára 2013 do 19. mája 2013 v celkovej sume 587,60 eur žalobkyni nepatrilo.

34. Možno teda uzavrieť, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava z 02. mája 2019, Číslo: 373-57/2019-TT v spojení s druhostupňovým správnym rozhodnutím žalovanej z 23. júla 2019, Číslo: 54895-2/2019-BA, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava z 02. mája 2019, vo veci vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby malo zásadný vplyv pre opätovné posudzovanie splnenia podmienok potrebných pre vznik nároku na nemocenskú dávku, čo

napokon vyústilo až do vydania tu preskúmaného rozhodnutia žalovanej o vrátení nemocenského. V priebehu kasačného konania žalobca doložil rozhodnutie Ministerstva z 09. marca 2022, Číslo: 12110/2022-M_OVP, 24110/2022, ktorým protestu prokurátora vyhovel a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie z 23. júla 2019, Číslo: 54895-2/2019-BA zrušilo. Táto skutočnosť bola zásadná pre ďalší postup najvyššieho správneho súdu, nakoľko došlo k zrušeniu rozhodnutia, ktoré predstavovalo prvotný impulz zahájenia procesu opätovného posudzovania otázky vzniku nároku na nemocenskú dávku, ktorý bol ukončený vydaním tu preskúmaného rozhodnutia o vrátení nemocenského za príslušné obdobie. Za týchto okolností, potom najvyššiemu správne súdu nezostávalo nič iné len pristúpiť k zmene rozsudku krajského súdu a k zrušeniu rozhodnutia žalovanej z 15. apríla 2020, Číslo: 1367-4/2020-BA a vráteniu veci žalovanej na ďalšie konanie, nakoľko napadnuté rozhodnutie stratilo vo svojej podstate svoj záväzný podklad. Len pre úplnosť najvyšší správny súd uvádza, že aj v prípade, ak by žalovaná opätovne (t.j. po zrušení a vrátení veci zo strany Ministerstva) rozhodla tak, že odvolanie žalobkyne znova zamietne a potvrdí prvostupňové správne rozhodnutie z 02. mája 2019, bol by daný dôvod na zmenu a zrušenie tu preskúmaného rozhodnutia z 15. apríla 2020, číslo: 1367-4/2020-BA, nakoľko by podľa názoru súdu nastala neprípustná procesná situácia, kedy by kvázi podkladové rozhodnutie z 02. mája 2019 v spojení s novým druhostupňovým správnym rozhodnutím nadobudlo právoplatnosť neskôr (v roku 2022) ako rozhodnutie, ktoré by malo na takéto rozhodnutie nadväzovať - tu preskúmané rozhodnutie z 15. apríla 2020 a právoplatné dňa 22. mája 2020.

35. Vzhľadom na uvedené dôvody najvyšší správny súd využijúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania podľa § 5 ods. 7 SSP) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu, rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej z 15. apríla 2020, číslo: 1367-4/2020-BA zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

36. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

VI.

37. O trovách konania rozhodol najvyšší správny súd podľa § 467 ods. 2 SSP v spojení s § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobkyňi, ktorá v konaní dosiahla úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

38. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

